

Myslivost v české zemědělské krajině

Za dobu fungování v Myslivosti jsem se setkal s mnoha projekty, nápady a především s mnoha zajímavými lidmi. Pamatuji si na dobu, kdy jsem jezdil na Vysočinu na první přednášky a prezentace, týkající se biopásů. Bylo to v době, kdy se české zemědělství začalo postupně měnit a předpokládalo se, že budoucnost bude patřit spíše menším zemědělským podnikům a také to, že se česká venkovská krajina bude utvářet nově a jinak. S myšlenkou biopásů přišel myslivec, odborník na zemědělství, životní prostředí a venkov **František Havlát**.

Ani náhodou jsme si tehdy nedovedli představit, že se české zemědělství přetvoří do dnešní podoby. Nikdo nepředpokládal takové plochy monokultur a takové stavy černé zvěře. Změnilo se mnohé. S Františkem jsme stále v kontaktu a postupem času se stal uznávaným zemědělským konzultantem, který se pohybuje v kruzích parlamentu, ministerstev a dalších institucí. Velmi důkladně zná aktuální zemědělskou i mysliveckou politiku nejen v České republice, ale i v Evropě, a je nejspíš jeden z mála lidí, který umí objektivně posoudit oba úhly pohledu.

Proto jsem ho požádal o několik názorů na současný stav, ohledně harmonie české myslivosti a českého zemědělství. Nemůžu nepodotknout, že se s Františkem známe již mnoho let, a proto si budeme tykat.

Františku, začněme tím, že bys nám na začátek stručně popsal nejdůležitější „třecí plochy“ mezi myslivci a zemědělci, které jsou největšími problémy?

Určitě nejdůležitějším opatřením je zmenšení půdních bloků tak, aby se do zemědělské krajiny vrátila pestrost, různorodost a voda. Musíme se přizpůsobit krajině a jít obecně cestou, jež povede ke zmenšení půdních bloků, aby se dalo lépe, stabilně zabránit vodní erozi. Tyto půdní bloky je třeba navzájem oddělit různými krajinnými prvky, například pomocí mezí. Je nutné, aby výměra půdních bloků byla do 40 ha. Úprava půdních bloků je ale samozřejmě závislá na specifických místních podmínkách.

Dobrá, i kdyby se to prosadilo, tak stejně hrozí nebezpečí, že v několika půdních blocích vedle sebe bude stále jen třeba řepka anebo jen kukuřice. Je přece potřeba také zapracovat na větší pestrosti z hlediska struktury plodin!?

Jednoznačně ano, dnes, bohužel, vycházíme pouze z tržní struktury plodin. Je zapotřebí se vrátit k tradičnímu osevnímu postupu, a na to navázat

i zpracování plodin. Ony se totiž osevní postupy z dnešního zemědělství v podstatě vytratil. Dále záleží také na tom, co se bude pěstovat, ať už kromě řepky a kukuřice také cukrovka, brambory, luskoviny, ale i jetelotrávy, vojtěška a další. K tomu musíme zakomponovat i živočišnou výrobu, tj. chov skotu a prasat, protože to je přece základ zemědělství. Zemědělství se odjakživa skládalo z rostlinné i živočišné produkce, a ne jako dnes, kdy se ze zemědělství stala tzv. průmyslová výroba plodin.

Jelikož jsem absolvent vysoké školy zemědělské, tak si i já něco ze školy pamatuji, a proto naprosto souhlasím. Bohužel, na rozdíl od tebe jsem trochu skeptik. Jsi opravdu přesvědčen, že se to dá vrátit zpět?

Ano, jsem skutečně přesvědčen a nepochybuji, že se to dá vrátit, jelikož není jiná cesta. V přípa-

dě, že se tak nestane, příroda bude tak zdevastovaná, že nás již neuziví, což bude obrovský problém nejen pro naši generaci, ale hlavně pro následující generace. Už dnes názorně vidíme, kam až jsme schopni dojít špatným obhospodařováním půdy. Půdu trvale znásilňujeme i zatěžujeme a to opravdu nelze do nekonečna! Pokud někdo nevrací zpět do půdy humus v podobě hnoje nebo dalších organických látek, tak nastává závažný problém. Je jen otázka, jak dlouho budeme „tunelovat“ půdu, třeba v souvislosti s nárůstem ploch kukuřice, která je klíčovou surovinou k nakrmení, tak „oblíbených“, bioplynových stanic. Už dnes jsme na hranici, kdy nám půda není schopna přirozeně absorbovat vodu, neboť je neskutečně utužená. De facto můžeme říct, že už dnes je bez jakéhokoliv půdního života. Mállokdo si umí ve všech důsledcích představit, a pravděpodobně ani sami mnozí zemědělci si to neuvědomují, jaká to je přírodní tragédie! A příčinou tohoto stavu půdy na mnoha místech je především rotace tří plodin. Tím myslím střídání pšenice, řepky a kukuřice. Pro zemědělce jsou klíčovými faktory peníze a výnosy, želobu osevní postup ani stav půdy neřeší.

Z vnějšího pohledu to dnes vidím tak, na jaké plodiny jsou nevyšší dotace z Evropské unie, tak takové se pěstují bez ohledu na environmentální souvislosti...

Ano, je to realita, ale s tím se přece nemůžeme smířit! Jen a pouze my si musíme prosadit to, co se zde vypěstuje, vychová, a zpracuje. Jenže problém je v tom, že pokud budeme chtít tato rozhodnutí realizovat, tak za Českou republiku musí jednat lidé, kteří budou na správných místech, a hlavně budou zodpovědní za výsledky své práce, která bude prospěšná pro naši zemi, ne proti. Jen tehdy, pokud se tato kritéria splní, tak je nějaká šance na úspěch. Základ je si uvědomit, že Evropská unie potřebuje především nás, a ne my Evropskou unii. Bohužel, jsme „česká nátura“, která je naučená vždy poslouchat. Musíme být odvažnější a více prosazovat své názory. Když pomenu ostatní vlivy, tak je přece na nás, co konzumujeme, nebo snad chceme být nadále odbytým odpadkem z Evropy?

Kdo nebo co je schované za tím souslovím, když budeme chtít?

Pochopitelně, že Ministerstvo zemědělství a Poslanecká sněmovna, nikdo jiný. U nich to začíná i končí. Ministerstvo zemědělství má hlavní vliv na zemědělství, ale i na potravinářství. Poslanecká sněmovna zase pomocí výborů ovlivňuje to, co se bude-nebude schvalovat.

A myslíš si, že za současné vlády se dá toto změnit?

Proč by ne, myslím si, že ministr financí Andrej Babiš chápe aktuální stav v českém zemědělství. Jen by bylo zapotřebí nastavit, abychom plodiny nechávali zpracovávat výhradně u nás. Tím by se snížila i nezaměstnanost v České republice. Rozhodně není výhodné, že se tu vypěstují plodiny, které se s nízkou hodnotou vyvezou do zahraničí, kde je někdo zpracuje a s vysokou přidanou hodnotou se vrátí zpět do České republiky. Za těchto podmínek to přece nemůže fungovat.

Jak ale třeba přemluvit zemědělce, aby zastavili koloběh tří plodin, tj. pšenice, kukuřice a řepky?

Zastaví se stejně, jak se spustil. Spouštěč koloběhu již jmenovaných tří plodin byly dotace, tak se holt budou muset zvýhodnit i jiné plodiny. A na zpracování vybraných plodin se musí nastavit to, že kdo bude dodržovat tradiční osevní postup a následné zpracování, které bude vázáno na přidanou hodnotu, zaměstnanost, tak ten musí dostat dotace. Nemůže naopak dostat dotace ten, kdo bude střídat pouze tři plodiny, které prodá na zpracování s minimální přidanou hodnotou. Navíc je důležité podotknout, že zemědělský podnik, který dodržuje klasickou, pestrou skladbu plodin i živočišnou výrobu, a třeba se zpracováním zemědělských produktů, zaměstná na 1000 ha půdy 100–150 osob, zatímco ty dnešní zemědělské podniky zaměstnávají maximálně desetinu osob na danou výměru. Pochopitelně to není ani trochu dobré vzhledem k zaměstnanosti na českém venkově. Prostě se musí najít někdo, kdo bude mít dostatečnou politickou i rozhodovací sílu, a především bude neústupný v prosazování programů, týkajících se zvýšení zaměstnanosti na venkově.

Takže, podle tvého názoru, by nárok na dotace měl být vázaný nejen s ohledem na druh plodiny, velikost plochy, ale i na pestrost plodin či zaměstnanost a podobně?

Například si vezměme jižní Moravu, konkrétně region Slovácko, tam se vždy pěstovalo zelí, které se zpracovávalo v okolních krouhárnách. Bohužel, tohle se už většinou zlikvidovalo a dnes raději vozíme zelí, které je vypěstované v Polsku, zabalené na Slovensku a dovezené do našich prodejen na jižní Moravu. Podotýkám, že tohle je pouze jeden z mnoha příkladů.

Našel jsi už nějakou odezvu k tvým názorům u poslanců?

Ale ano, jsou takoví, kteří si uvědomují nadělané chyby na českém venkově, jež se způsobily zejména špatným prosazováním zájmů a cílů České republiky vůči Evropské unii. Ale musím se přiznat, že je to strašná dřina, než to poslanci většinově pochopí. Vzhledem k tomu, že jsem velice neústupný, tak to funguje. Ano, je to boj, ale venkov je jen jeden, a pokud přetrháme, případně zničíme vše, co musí fungovat na českém venkově, aby Česká republika prosperovala, tak to bude mít opravdu katastrofální následky. Občas mi můj mladší syn řekne: „Táto, za to, jak je to tady zdevastované, zkorumpované a rozkradené, může z velké části i ta vaše generace.“ Neříká se mi to snadno, ale musím jen souhlasit. A proto jsem tu, abych v této zemi změnil alespoň něco. A když konečně lidé pochopí, že páteř české ekonomiky je zejména podpora českých firem, tak začne ekonomika České republiky vzkvétat a sníží se i nezaměstnanost na českém venkově.

Když nastupoval do funkce ministr zemědělství Marian Jurečka, tak byl jeden z jeho plusů ten, že nastupuje jako zástupce spíše drobnějších zemědělců, farmářů a nabízel

SAUER

NOVÝ SAUER 404 MAXIMUM MOŽNOSTÍ

NOVINKA 2015
špičková moderní
kulovnice **SAUER 404**

maximální bezpečnost
a moderní funkčnost:

tiché hřebetní napínání,
snadná výměna hlavni,
integrováná základna montáže,
plynulé nastavení odporu spouště,
posuvná a osově nastavitelná spoušť,
tělo závěru s oddělovací uzamykací hlavou

Sauer 404 - Classic

Sauer 404 - Elegance

Sauer 404 - Classic XT

Sauer 404 - Synchro XT

ARMScz

www.arms-cz.cz

PRAHA
PLZEŇ
HUMPOLEC
OLMOUC
BRNO

Humpolec, Komenského 1353 mob: **602 783 081**
Praha 4, Mikuláše z Husi 921/11 .. mob: **602 783 080**
Brno, Banskobystrická 221/34 mob: **724 512 880**
Plzeň, sady Pětatičnicků 48/33 ... mob: **602 552 375**
Olomouc, Wellnerova 301/20 mob: **605 279 894**

změnu pohledu na zemědělství. Myslím se, když tvrdím, že se to zatím nesplnilo?

Tady je třeba tomu nechat čas, protože úřady již nějak běží dál a dál, a nelze přijít a říct od teď poběžíme opačně. Jsem přesvědčen, že ministr zemědělství Marian Jurečka ví „o čem je řeč“, ale je zapotřebí, aby měl kolem sebe úředníky, kteří mu nebudou říkat, co nemá dělat a pouze se za něj schovávat. Ano, těch, kteří to takhle dělají, je hodně. Důležité je, aby měl kolem sebe spíše ty, kteří mu jasně a na rovinu řeknou, co je potřeba udělat a přijdou s jasnými argumenty, které ho přesvědčí, a následně se s ním, jakožto s odborníkem na zemědělství, domluví, jak dál. Myslím si, že ministr zemědělství Marian Jurečka je schopen naslouchat, vyznat se v odborných otázkách a zaujmout jasný postoj, který bude přínosný pro české zemědělství.

Přece zemědělství není jen rostlinná a živočišná produkce, ale má i mnoho dalších funkcí. Které hlavní funkce bys akcentoval a především, co by se mělo prioritně řešit?

Zemědělství kromě produkce jako takové musí zajišťovat následné zpracování, zaměstnanost na venkově, krajinnotvorbu, ochranu zemědělské krajiny a mnoho jiných společensky prospěšných funkcí. Dále se zemědělstvím úzce souvisí myslivost, rybaření a včelaření. Je klíčové, abychom hodnotili segment venkova jako celek. Bohužel, průzor dnešních odborníků sahá do velikosti o průměru „dvou“ centimetrů, a dál už nic ani nikoho nevidí. Jenže my potřebujeme vidět celý obzor, tj. 360 stupňů. Pokud se tito „odborníci“ poskládají dohromady, tak si zajistí navzájem potřebný obzor a bude to mít konečně ten „pozitivní efekt“.

Nepomohlo by myslivosti to, když by se při tvorbě nového zákona dostala do „režimu“ hospodářské činnosti?

Určitě, jenže to už tam mělo být dávno, protože myslivost je skutečně hospodářská činnost v krajině.

Ale je přece jen na nás, myslivcích, abychom „otevřeli hlavy“ a převzali zodpovědnost na sebe, ne?

Ano, souhlasím. Bohužel, přístup k myslivosti se rozdělil do dvou rovin. Ta první je taková, že lidé sice absolvují myslivecké zkoušky, myslivost využívají jako náplň svého volného času, ale ne vždy si uvědomují všechny souvislosti, mají myslivost opravdu jen jako zajímavé vyplnění svého volného času a relax bez uvědomění si všech dalších návazností. Takoví pak ani nevidí dlouhodobé cykly a vazby na ostatní činnosti v přírodě, mnohdy je jejich prioritou jen a jen lovecký zážitek. Ta druhá se týká lidí, kteří „vzešli“ z venkova, mají dobrý vztah k půdě, protože jí vlastní, a tudíž mají v sobě zakódované souvislosti s hospodařením

na venkově, například i od předchozích generací. A proto myslivost vnímají jako přirozenou a důležitou činnost na venkově. Samozřejmě, že se obě skupiny někdy názorově prolínají a překrývají, ale právě ta potřebná zodpovědnost a uvědomění si všech okolností ohledně práce na venkově nebo v krajině tak nezpochybnitelně pramení z toho, jak kdo od prvopočátku myslivost chápe.

A nezkazilo vztahy i to, že se udělala výběrová řízení na honitby a ceny pronájmů honiteb vzrostly mnohde do astronomické výše, tudíž honitby ovládli zejména bohatí bez většího vztahu a sounáležitosti ke konkrétní honitbě?

Především to mělo být nastaveno tak, že by místní zájemci měli být upřednostněni před ostatními zájemci. Za místního považuji toho, kdo žije v dané lokalitě, má vztah ke zdejšímu prostředí a uvědomuje si náročnost práce v krajině, za kterou nese patřičnou zodpovědnost. Protože s tím

zpravidla souvisí i řešení škod způsobených černou zvěří. Určitě by se do jednání o pronájmu honiteb měly více zapojit obecní úřady, vždyť právě ony zastupují své občany, a zároveň osoby žijící v obci. Obecní úřady musí více dbát na vyvážený a spokojený život svých obyvatel.

Myslíš si, že je nějaká šance to ještě zvrátit?

Někteří starostové říknou – my bychom s tím neměli absolutně žádný problém, ale jiní naopak tvrdí, že mají dostatek jiných starostí a povinností, než se „starat“ o myslivce. Ale podle mne by to problém nebyl. Přece do kompetencí a povinností obce patří logicky i starost o život lidí v krajině, proto zákonitě do toho spadá také myslivost. Takže podotýkám, není co řešit.

Neurotickým místem vztahu myslivců a zemědělců jsou stavy černé zvěře, respektive škody jí způsobené, o čemž se asi nemusíme navzájem přesvědčovat.

Nerad bych byl autorem černého scénáře, ale s černou zvěří jsme podle mého názoru zatím jen na 50–70 % možných stavů. Což značí to, že když již teď máme obrovské problémy, tak co potom za pár let. Za současný stav černé zvěře nemůžou jen zemědělci a myslivci, nýbrž hlavní podíl viny nesou lobbisté z agrobiznisu, kteří „prolombovali“ zákony tak, aby se tady mohla pěstovat řepka a kukuřice na rozsáhlých lánech. Kvůli nim roste i množství bioplynových stanic, přestože jejich účinnost a výhodnost je mnohdy velmi pochybná. Bohužel, právě bioplynové stanice jsou pro zemědělce silným lákadlem, jak rychle zbohatnout, že většinou už nezohlední kromě peněz i další důležité faktory. Proto se rozrůstají ohromné plochy kukuřic, bez kterých uživit bioplynovou stanicí nelze. Takže jsme pod tlakem vidiny zisků a špatnými zákony umožnili roztočit spirálu kolem černé zvěře. I Agrární komora České republiky pomohla prosadit tyto špatné zákony, které zničily naše zemědělství, znetvořily krajinu a „zašlapaly“ tradiční pestrost i malebnost českého venkova. Od této chvíle se zemědělství stalo výhradně průmyslovou výrobou. Pochopitelně, že kromě životního prostředí trpíme i my sami, například nám hrozí mnohem snadněji záplavy, sucha, vytrácí se nám

z krajiny hmyz, drobné ptactvo a zejména dochází k vodní, případně větrné erozi. Opravdu je velký zisk přednější než naše krásná česká krajina?

Byl jsi „otcem“ myšlenky biopásů, byl to jeden z prvních pokusů o resuscitaci krajiny, jaký je tvůj názor na biopásy dnes?

Před několika lety byl problém vůbec biopásy uvést do života, a proto jsem nesmírně rád, že se moje vynaložené úsilí vyplatilo a podařilo se všechny zúčastněné přesvědčit. I zemědělci po určité době pochopili, jak je správně zakládat. Biopásy mají specifickou skladbu plodin i určité zásady, jak k biopásům agrotechnicky přistupovat. Dnešní tendence je taková, aby se z biopásů vyřadila pohanka, kterou by posléze nahradil hrách. Ale „odborníci“, kteří tohle prosazují, si absolutně neuvědomují, že tím nám biopásy doslova zruinuje černá zvěř a nastanou další problémy mezi myslivci a zemědělci. A na druhou stranu, titíž odborníci chtějí vytvořit dotační titul na medonosný pás, jenž by byl zastoupený výhradně jetelovinami. Medonosný pás by se osel, poté by se do něho „natáhli“ veškerí volně žijící živočichové, včetně hmyzu, a posléze pomocí mulčovačů bychom všechno zlikvidovali. Nemá to žádnou logiku, tudíž nechápu jejich snahu. Podotýkám, že se v nedávné době biopás přejmenoval na krmný biopás, což beru jako absurdní, protože my nikoho nekrmíme, my to děláme pro krajinu.

Jaké další krajinnotvorné prvky by se měly prosazovat?

Biopás je jen doplněk krajinnotvorného prvku. Rozhodně by se měli začít zpět obnovovat meze, remízy, zeleň podél polních cest, soustavy malých zádržných rybníků, mokřady, meandry menších vodotečí, a nebo protipovodňové nivy podél vodotečí. Je typické, že muselo přijít až katastrofální sucho, aby na tyto naše už dlouhá léta uváděné argumenty státní orgány slyšely. Najednou pod tlakem přírodních změn ministerstva našla vůli jednat, přitom my myslivci tyto argumenty a názory dáváme k diskuzi již řadu let.

Jsou na krajinnotvorné prvky dostatečně velké dotace? Nejednou mi řekl zemědělec něco ve smyslu „tak mi zajistíte stejné dotace na krajinnotvorné prvky jako mám na plodiny a já vám klidně budu pestrost krajiny dělat“. Bohužel, je to dnes o penězích...

Ano, bohužel, je to tak. Naši předci to dělali ze svých finančních prostředků, chtěli, aby krajina byla stabilní a vyvážená. Vážili si půdy. V přírodě žili a rozuměli přírodním cyklům a zákonitostem. Současné zemědělství je na mnoha místech průmyslová výroba, hlavním momentem je finanční zisk. Dneska bez dotací nechce nikdo nic dělat, dotace zcela zdeformovaly myšlení mnohých, nejen zemědělců. Ale jsem přesvědčen, že pokud by se nastavily dobře mechanismy na zemědělské dotace, tak možnost na změnu náhledu stále je. Mělo by to kladný dopad na českou krajinu i venkov, bylo by to ku prospěchu celé společnosti.

Děkuji za rozhovor.

Připravil Jiří KASINA

SAUER

ŠPIČKOVÉ KULOVÉ ZBRANĚ SAUER S303 OSVĚDČENÁ KLASIKA

Naháňkový lov znamená mít prst stále na spoušti a okamžitě využít nabízenou šanci. Rozhodující výhodou je možnost soustředění pouze na cíl a střelbu. To je důvod, proč lovím pomocí samonabíječích zbraní. A protože pro mne hraje důležitou roli ruční napínání, rychlost, extrémní přesnost a dobrý vzhled, vybral jsem si Sauer 303.

Chris Balke, Kogel - DE
profesionální lovec a psodv

Sauer S303 - Classic XT

Sauer S303 - Classic

Sauer S303 - Elegance

ARMScz

www.arms-cz.cz

Humpolec, Komenského 1353 mob: **602 783 081**
Praha 4, Mikuláše z Husi 921/11 .. mob: **602 783 080**
Brno, Banskobystrická 221/34 mob: **724 512 880**
Plzeň, sady Pětatřicátníků 48/33 ... mob: **602 552 375**
Olomouc, Wellnerova 301/20 mob: **605 279 894**